

Μουσική βραδιά

Σάββατο, 11 Ιουνίου 2016, 9.00 μμ

Francis James Brown (1925–2008)

Μελοποιημένη ποίηση για φωνή και πιάνο

Φωνή Σύλβια Αντωνιάδη

Πιάνο Γεωργία Καπώνη

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Θουκυδίδου 13, Πλάκα

Α' μέρος

Άγγελος Σικελιανός

Γιατί βαθιά μου δόξασα

Το πρωτοβρόχι

Αναστάσης Λεβίδης

Ξωκλήσι της θάλασσας

Έλεγαν οι θαλασσινοί

Μινιατούρα της μεγάλης θαλασσινής Παναγιάς

Β' μέρος

Κωνσταντίνος Καβάφης

Τα τείχη

Όταν διεγείρονται

Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ

Τρία αγγελικά ποιήματα

Ο άγγελος είναι έναστρος

Οι άγγελοι είναι πόρνες του ουρανού

Αν στερεωθεί το ον στη φύση

William Blake

Three Songs of Innocence and Experience

Infant Joy

The Human Abstract

The Tyger

Λίγα λόγια για τον Τζιμ

Ο Αμερικανός συνθέτης Φράνσις Τζέιμς Μπράουν (1925–2008) αποφοίτησε από τη Μουσική Σχολή Eastman στο Ρότσεστερ της Νέας Υόρκης, όπου σπούδασε πιάνο και σύνθεση. Το 1952, με υποτροφία του Ιδρύματος Fulbright, μελέτησε κοντά στον Λουίτζι Νταλλαπίνικολα στη Φλωρεντία. Έγραψε πάνω από 300 συνθέσεις, που περιλαμβάνουν κονσέρτα, όπερες, μουσική για κινηματογράφο, μπαλέτο και μιούζικαλ, ληντ, μουσική δωματίου, έργα για εκκλησιαστικό όργανο (για τον καθεδρικό του Ουέστμινστερ στο Λονδίνο), μουσική τζαζ για θεατρικές παραστάσεις του Μπρόντγουεϊ στη Νέα Υόρκη. Το σύνολο του έργου του φυλάσσεται στη Μουσική Βιβλιοθήκη Sibley στο Ρότσεστερ.

Ο Μπράουν ήρθε στην Ελλάδα μαζί με τους διάσημους συνθέτες Σάμιουελ Μπάρμπερ και Τζαν Κάρλο Μενόττι στις αρχές της δεκαετίας του 1960. Συνεργάστηκε με την Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης και την Κούλα Πράτσικα, και τελικά αποφάσισε να εγκατασταθεί στη χώρα μας μόνιμα. Το 1974 γνωρίστηκε με τη γυναίκα του Μαίρη Γκίφορντ, Αγγλίδα τραγουδίστρια και ηθοποιό, που συμμετείχε σε παραστάσεις του Βρετανικού Συμβουλίου στην Αθήνα βασισιμένες σε πρωτότυπη μουσική σύνθεση του Μπράουν. Το 1981 ο Τζιμ (όπως τον αποκαλούσαν οι φίλοι του) και η Μαίρη εγκαταστάθηκαν σε μια παραδοσιακή κατοικία 250 ετών στο χωριό Άγιος Πέτρος της Άνδρου. Έκτοτε το ζευγάρι περιόδευσε στην Ευρώπη και στην Αμερική δίνοντας συναυλίες με έργα του συνθέτη, όπως τα μελοποιημένα ποιήματα της Έμιλυ Ντίκινσον για ορχήστρα και σοπράνο, που παρουσιάστηκαν στη Βοστώνη από την Alea III με μαέστρο τον Θεόδωρο Αντωνίου, και δύο κύκλους τραγουδιών σε ποίηση των Μπλέικ και Ρίλκε, που παρουσιάστηκαν από τον ίδιο και τη γυναίκα του στη Νέα Υόρκη και στο Leighton House στο Λονδίνο.

Κατά τις δεκαετίες 1980–90 ο Μπράουν, εμπνευσμένος από την αρχαιοελληνική γραμματεία, τη νεοελληνική ποίηση και εικαστική τέχνη, καθώς και από σημαντικά ελληνικά γεγονότα, έδωσε μια σειρά παραστάσεις στις ΗΠΑ και στην Ελλάδα βασισιμένες σε συνθέσεις του για φωνή και πιάνο. Το 1983 ο συνθέτης συνδέθηκε με τα τμήματα Κλασικών Σπουδών και Μουσικής του Πανεπιστημίου Στάνφορντ, όπου έδωσε σειρά διαλέξεων στο Ινστιτούτο Σάινμπεργκ, ανεβάζοντας συγχρόνως το μιούζικαλ *Cyclops: Nobody's*

Musical, μια ελεύθερη διασκευή του σατυρικού δράματος του Ευριπίδη. Την ίδια χρονιά, σε συνεργασία με την Επιτροπή Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πρίνστον, παρουσίασε ένα αφιέρωμα ελληνικής ποίησης για φωνή και πιάνο με τίτλο *The Greek Inspiration: Modern Greek Inspiration*, όπου τρία από τα Αγγελικά ποιήματα της Κατερίνας Αγγελάκη-Ρουκ και τρία ποιήματα του Καβάφη τραγουδήθηκαν στα ελληνικά. Στο ίδιο αφιέρωμα τραγουδήθηκαν μελοποιημένα ποιήματα των Σικελιανού, Σεφέρη και Ελύτη στα αγγλικά, μεταφρασμένα από τους Έντμουντ Κήλυ και Φίλιπ Σέρραρντ. Το 1984 ο Μπράουν παρουσίασε στην Ελληνοαμερικανική Ένωση τη σονάτα του για πιάνο με τίτλο *Πολυτεχνείο – 17 Νοεμβρίου 1973*, που αναπαριστούσε με ζωντάνια όλη την ταραχή, την ανησυχία, τις άγριες συγκρούσεις και το δραματικό κορύφωμα του ιστορικού γεγονότος. Η εκδήλωση περιλάμβανε και ρεσιτάλ πιάνου του ίδιου του Μπράουν με πρωτότυπες συνθέσεις και αυτοσχεδιασμούς του για επτά ζωγραφικούς πίνακες του Γιάννη Σπυρόπουλου και πέντε ποιήματα από τον *Ενάντιο έρωτα* της Αγγελάκη-Ρουκ, που τα απήγγειλε η ποιήτρια. Το ίδιο πρόγραμμα επαναλήφθηκε στο Γαλλικό Ινστιτούτο στην Αθήνα το 1985. Επίσης, μελοποιημένη ποίηση του Άγγελου Σικελιανού παρουσιάστηκε στο Φεστιβάλ των Δελφών.

Οι μουσικές συνθέσεις του Μπράουν πάνω σε κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας αποτελούν σημαντικό κομμάτι του έργου του. Ο φιλέλληνας συνθέτης ολοκλήρωσε την ενορχήστρωση της όπεράς του *Buddha*, βασισμένης στο ομώνυμο θεατρικό του Νίκου Καζαντζάκη σε μετάφραση Κίμωνα Φράιερ, έχοντας εξασφαλίσει τα δικαιώματα από τη χήρα του συγγραφέα Ελένη. Η «Άρια του Ποιητή» από την όπερα παρουσιάστηκε στην Ελλάδα, στην Αγγλία και στην Αμερική με μεγάλη επιτυχία. Το 1998 ο Μπράουν μελοποίησε ποιήματα του Μανώλη Γλέζου με θέμα τα Κυκλαδονήσια, συνθέτοντας τη μουσική στον Άγιο Πέτρο της Άνδρου, όπου διέμενε μέχρι το θάνατό του, αντλώντας έμπνευση και ενθουσιασμό από τη ζωή του στο νησί.

Ο Τζιμ μιλούσε άπταιστα ελληνικά και ήθελε να τον θεωρούν Έλληνα.

Εύη Μαλλιάρου

Διδάκτωρ αγγλικής λογοτεχνίας-δημοσιογράφος

*Το πιάνο είναι ευγενική προσφορά
του Μουσικού Οίκου «Σπύρος Νάκας»*